

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego.

5. posiedzenie 5. sesji, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 19. stycznia 1894.

Treść: Urlopy pp. Zaleskiego i S. Koziebrodzkiego. — Spis petycyj. — Odczytanie petycji Koła towarzyskiego w Stanisławowie o subwencyę dla tamtejszego teatru. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ordynacyi wyborczej dla 30 miast podlegających ustawie miejskiej z dnia 13. Marca 1889 (Nr. 24. Dz. u. kr.). — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych. — Uchwała wyboru komisji górniczej. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za r. 1892. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie przeistoczenia szkoły żeńskiej w Bochni na szkołę wydziałową. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z wykonania uchwał sejmowych w sprawie popierania niższorzędnych kolei żelaznych. — Uchwała wyboru komisji kolejowej. — Pierwsze czytanie wniosku p. Olpińskiego o uzupełnienie ustawy przeciw lichwie. — Pierwsze czytanie wniosku p. Klemensiewicza o zmianę dotychczasowej praktyki przy zakupnie koni dla c. i k. armii. — Sprawozdanie i uchwała wniosków komisji budżetowej o prowizoryum budżetowem na I. kwartał 1894. — Wybór komisji podatkowej z 7 członków. — Wniosek p. Ad. Jędrzejowicza do zmiany ustawy kościelno-konkurencyjnej. — Wniosek pp. Żardeckiego i Rayskiego do zmiany ustawy drogowej. — Wniosek p. Franciszka Jędrzejowicza o wydanie ustawy dla tępienia chrabąszczy majowych. — Interpelacya p. Potoczka względem trudności czynionych włościanom w posiadaniu broni. — Porządek dzienny 6. posiedzenia.

Początek posiedzenia o godz. 11. min. 25.
przed południem.

Przewodniczący: JE. Eustachy ks. Sanguszko, Marszałek krajowy.

Ze strony c. k. Rządu: JE. Dr. Kazimierz hr. Badeni c. k. Namiestnik i c. k. komisarz rządowy, radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Sekretarze: pp. Dr. Paszkowski, Duklan Słonecki i Trzeciecki.

Obecnych posłów 99.

Marszałek. Komplet jest, posiedzenie otwieram.

Protokół z 3. posiedzenia uważam za przyjęty, gdyż nikt nie zgłosił przeciw niemu zarzutów. Protokół z 4. posiedzenia jest złożony w biurze sejmowem do przejrzenia.

O urlopy dwudniowe, których udzieliłem, prosili: JE. p. Zaleski i Szczęsny hr. Koziebrodzki.

Mam zaszczyt uwiadomić Wysoką Izbę, że petycyje do L. s. 199, 277 i 283, które zostały przydzielone komisji szkolnej niewłaściwie, przydziela się obecnie prezydyalnie, pierwszą do komisji budżetowej, a dwie następne do komisji gospodarstwa krajowego.

Proszę p. sekretarza o odczytanie spisu petycyj.

Sekretarz p. Duklan Słonecki (czyta):

Petycyje wniesione po dzień 19. stycznia 1894.

384. L. s. 460. Zakład dla ciemnych we Lwowie, przez p. Czartoryskiego, o subwencję do wzięcia udziału w kraj. wystawie — do komisji budżetowej.
385. L. s. 461. Gmina Wielkie Oczy, przez p. Hoszarda, o utworzenie okręgu sanitarnego w powiecie Jaworowskim — do komisji petycyjnej.
386. L. s. 462. Szaszkiewicz Julia, wdowa po księdzu, przez p. Romańczuka, o zapomogę — do komisji budżetowej.
387. L. s. 463. Buraczyński Tytus, gr. kat. proboszcz w Olejowie, przez p. Romańczuka, o zapomogę z powodu pogorzeli — do komisji budżetowej.
388. L. s. 464. Neuduch Jan, gr. kat. proboszcz w Niemowicach, przez p. Romańczuka, o zapomogę z powodu klęski elementarnej — do komisji budżetowej.
389. L. s. 465. Strażyńska Wanda, przez p. Zolla, o zasiłek na kształcenie się w nauce drzeworytnictwa — do komisji budżetowej.
390. L. s. 466. Ks. Siemaszko Kazimierz, przez tegoż posła, o subwencję dla zakładu biednych i opuszczonych chłopców — do komisji budżetowej.
391. L. s. 467. Bursa im. „Stefana Batorego“ w Wadowicach, przez tegoż posła, o subwencję — do komisji budżetowej.
392. L. s. 468. Towarzystwo ratunkowe ochotnicze w Krakowie, przez tegoż posła, o subwencję — do komisji budżetowej.
393. L. s. 469. Wydawnictwo dziełek ludowych we Lwowie, przez p. Pilata, jak wyżej — do komisji budżetowej.
394. L. s. 470. Internat dla uczniów sem. naucz. w Tarnowie, przez p. Rutowskiego, o subwencję — do komisji budżetowej.
395. L. s. 471. Mieszkańcy osady Żebranówki, przez p. Hamoraka, o ponowne uchwalenie projektu ustawy utworzenia samoistnej gminy Żebranówki — do komisji administracyjnej.
396. L. s. 479. Wydział krajowy z petycją Magistratu m. Krakowa, o subwencję na pokrycie kosztów budowy teatru tamtejszego — do komisji budżetowej.
397. L. s. 480. Fussówna Julia, nauczycielka w Jaworowie, przez p. Szeptyckiego, o wliczenie lat praktyki do służby — do komisji szkolnej.
398. L. s. 486. Rada powiatowa w Brzeżanach, przez p. Szeliskiego, w sprawie zmiany statutu dla powiatowych i miejskich kas oszczędności — do komisji administracyjnej.
399. L. s. 487. Gmina Raniżów, przez p. Tysszkiewiczza, o dotację na nauczyciela szkoły tkackiej — do komisji budżetowej.
400. L. s. 488. Gminy powiatu Nowotarskiego, przez p. Raczyńskiego, o lekarza okręgowego — do komisji petycyjnej.
401. L. s. 489. Gminy powiatu Łańcuckiego, przez p. Żardeckiego, w sprawie o uchylene ustawy co do wspólnej okręgowej akuszerki — do komisji petycyjnej.
402. L. s. 490. Rada powiatowa w Nowym Targu, przez p. Raczyńskiego, o zasiłek na przełożenie drogi kraj. z Chabówki do Nowego Targu — do komisji drogowej.
403. L. s. 491. Klub Szczawnicki, przez p. Weigla, o pobudowanie drogi z Piwnicznej do Szczawnicy i połączenie tejże z koleją — do komisji drogowej.
404. L. s. 492. Strzelbicka Helena, właścicielka dóbr, przez p. Męcińskiego, o poprawienie

- komunikacji na drodze Sędziszów-Strzyżów — do komisji drogowej.
405. L. s. 493. Wydział powiatowy Stare miasto, przez p. Gorayskiego, o zmianę ustawy drogowej — do komisji drogowej.
406. L. s. 494. Herman Czech, imieniem własnego i innych obszarów dworskich i gmin, przez p. Rutowskiego, o przeniesienie Sądu pow. z Baligrodu do Cisnej lub utworzenie w tej miejscowości nowego c. k. Sądu — do komisji prawniczej.
407. L. s. 495. Gmina Mrzyglód, przez p. Jana Słoneckiego, o utworzenie Sądu powiatowego w Mrzyglodzie — do komisji prawniczej.
408. L. s. 496. Gmina Spytkowice i obszar dworski, przez p. Popowskiego, o wynagrodzenie za zabrane grunta pod budowę gościńca rządowego — do komisji drogowej.
409. L. s. 497. Gmina Paszczyzna, przez p. Stręka, o subwencyę na restauracyę szkoły — do komisji budżetowej.
410. L. s. 498. Gmina Tryncze, przez p. Żardeckiego, o zapomogę z powodu klęsk elementarnych — do komisji budżetowej.
411. L. s. 499. Strzelecki Tadeusz, przez p. Zenona Słoneckiego, o zapomogę — do komisji budżetowej.
412. L. s. 500. Rada powiatowa w Nowym Targu, przez p. Raczyńskiego, o zapomogę z powodu klęsk elementarnych w tamt. powiecie — do komisji budżetowej.
413. L. s. 501. Eminowicz Bojomir, przez p. Gorayskiego, o bezprocentową pożyczkę 3.000 zł. na zakupno zasiewu — do komisji budżetowej.
414. L. s. 502. Gmina Winniki ad Lwów, przez p. Merunowicza, o odpisanie kosztów leczenia Adolfa Hasiewicza — do komisji petycyjnej.
415. L. s. 503. Gmina Rehfeld, przez p. Emila Torosiewicza, o zniżenie prestacyi na płacę nauczyciela — do komisji budżetowej.
416. L. s. 504. Rada szkolna miejscowa w Kulparkowie, przez p. Merunowicza, o zapomogę na cele szkoły — do komisji budżetowej.
417. L. s. 505. Rada szkolna miejscowa w Majdanie przez p. Tyszkiewiczza, o wynagrodzenie kierownika szkoły — do komisji budżetowej.
418. L. s. 506. Rada szkolna miejscowa i gmina w Jelesiu, przez p. Mizię, o przeznaczenie Adolfa Zipsera na nauczyciela w tamtejszej szkole — do komisji petycyjnej.
419. L. s. 507. Ta sama, przez tegoż posła jak wyżej — do komisji petycyjnej.
420. L. s. 508. Gmina Sokółów i obszar dworski przez p. Klemensa Dzieduszyckiego, o subwencyę na budowę mostu na rzece Sukielu — do komisji budżetowej.
421. L. s. 509. Bromowicz Józef, przez p. Weigla, o subwencyę na wydawnictwo „Ekonomisty Narodowego“ — do komisji budżetowej.
422. L. s. 510. Dźułyński A. gr. kat. proboszcz w Łanczynie, przez p. Kowalskiego o subwencyę na wydawnictwo pisma „Posłanek“, i „Książeczka misyjna“ do komisji budżetowej.
423. L. s. 511. Stowarzyszenie „Fjakrów i wozów ciężarowych“ w Stanisławowie, przez p. Rutowskiego, o zniesienie myta w mieście Stanisławowie — do komisji drogowej.
424. L. s. 512. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Gorlicach, przez p. Romanowicza, o subwencyę na zakupno budynku — do komisji budżetowej.
425. L. s. 513. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Krakowie, przez tegoż posła, o subwencyę — do komisji budżetowej.
426. L. s. 514. Towarzystwo rolnicze w Krakowie, przez p. Dydyńskiego, o subwencyę na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“ — do komisji budżetowej.
427. L. s. 515. To samo, przez tegoż posła, o zmianę ustawy łowieckiej co do hodowli królików — do komisji administracyjnej.
428. L. s. 516. To samo, przez tegoż posła, o subwencyę dla mających się kształcić instruktorów do uprawy i wyprawy lnu — do komisji gospodarstwa krajowego.
429. L. s. 517. Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, przez p. Goldmana, o subwencyę

- na wydawnictwo pisma „Szkoła“ — do komisji budżetowej.
430. L. s. 518. Koło towarzyskie mieszczan w Stanisławowie, przez p. Merunowicza, o subwencję stałą dla teatru polskiego — do komisji budżetowej.
- Marszałek. Do tej petycji prosił o głos p. Merunowicz. P. Merunowicz ma głos.
- P. Dr. Merunowicz. Koło towarzyskie mieszczan w Stanisławowie, imieniem teatru Aleksandra hr. Fredry wniosło petycję do Wysokiego Sejmu o subwencję, dla teatru polskiego. Ażeby zwrócić uwagę Wysokiej Izby na tę petycję, upraszam, ażeby Wysoka Izba raczyła uchwalić, by ta petycja została wydrukowana i pp. posłom rozdana.
- Marszałek. W regulaminie jest tylko mowa o odczytaniu petycji na żądanie posła, poparte przez 15 posłów, ale o innym wniosku przy popieraniu petycji, lub o drukowaniu petycji, regulamin nic nie wspomina.
- P. Dr. Merunowicz. W myśl wskazówki JE. p. Marszałka proszę, ażeby Wysoki Sejm raczył zezwolić na odczytanie tej petycji.
- Marszałek. Proszę o poparcie tego wniosku. (Dostateczna liczba). Wniosek jest party.
- Proszę p sekretarza o odczytanie dalszego spisu petycji.
- Sekretarz p. Duklan Słonecki (czyta dalej spis petycji):
431. L. s. 519. Galicyjskie Towarzystwo dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, przez p. Dembowskiego, o zasiłek na wytape nie chrząszcza majowego — do komisji gospodarstwa krajowego.
432. L. s. 520. To samo, przez tegoż posła, o subwencję na wykłady wędrownie pszczelnictwa i ogrodnictwa i na szkołę ogrodniczą — do komisji gospodarstwa krajowego.
433. L. s. 521. Towarzystwo oświaty ludowej we Lwowie, przez p. Wojciecha Dzeduszyckiego, o subwencję — do komisji budżetowej.
434. L. s. 522. Towarzystwo oświaty ludowej w Krakowie, przez p. Niedzielskiego o subwencję — do komisji budżetowej.
435. L. s. 523. Towarzystwo historyczne we Lwowie, przez p. Cwiklińskiego, jak wyżej — do komisji budżetowej.
436. L. s. 524. Rada szkolna miejscowa w Czarnym Dunajcu, przez p. Raczyńskiego o podwyższenie płac nauczycieli miejscowych — do komisji szkolnej.
437. L. s. 525. Nauczyciele szkół powiatu Sannockiego, przez p. Zenona Słoneckiego, o regulację płac nauczycielskich — do komisji szkolnej.
438. L. s. 526. Nauczycielki w Podgórzu, przez p. Niedzielskiego, o przeniesienie ich do wyższej klasy płac nauczycielskich — do komisji szkolnej.
439. L. s. 527. Nauczyciele i nauczycielki okręgu szkolnego Krośnieńskiego, przez p. Trzecińskiego, o podwyższenie płac, zaopatrywanie wdów i sierót i t. d. — do komisji szkolnej.
440. L. s. 528. „Szkolnictwo ludowe“ w Nowym Sączu, przez p. Potoczka, o podwyższenie płac,niżenie lat służby i t. d. — do komisji szkolnej.
441. L. s. 529. Tyszecki Teofil Dr. w Krakowie, przez p. Weigla, o subwencję na założenie zakładu ortopedycznego w Krakowie — do komisji petycyjnej.
442. L. s. 530. Ten sam, przez p. Romanowicza, jak wyżej — do komisji petycyjnej.
443. L. s. 531. Nauczycielstwo okręgu Samborskiego, przez p. Barańskiego, o niżenie lat służby — do komisji szkolnej.
444. L. s. 532. Krzyżanowski Feliks, nauczyciel w Żurawnie, przez p. Potoczka, o zapomogę — do komisji budżetowej.
445. L. s. 533. Walaszek Mikołaj, nauczyciel w Gogolowie, przez p. Palcha, o zapomogę — do komisji budżetowej.
446. L. s. 534. Nauczycielstwo w Rymanowie, przez p. Zenona Słoneckiego, o zapomogę — do komisji budżetowej.
447. L. s. 535. Szafranec Jan, nauczyciel w Jeleśni, przez p. Mizię, o dodatek 5-cioletni — do komisji szkolnej.

448. L. s. 536. Garbień Jan, nauczyciel w Koście-
lisku, przez p. Raczyńskiego, o dodatek
miejscowy — do komisji szkolnej.
449. L. s. 537. Köhler Henryk, emerytowany
nauczyciel, przez p. Weigla, o podwyższenie
emerytury — do komisji szkolnej.
450. L. s. 538. Zdrójkowska Kazimiera, emery-
towana nauczycielka, przez p. Stanisława
Jędrzejowicza, o zapomogę — do komisji
budżetowej.
451. L. s. 539. Jurczyński Andrzej, emerytowany
nauczyciel, przez p. Niedzielskiego jak
wyżej — do komisji budżetowej.
452. L. s. 540. Bieroński Piotr, emerytowany
nauczyciel, przez p. Popowskiego, jak
wyżej — do komisji budżetowej.
453. L. s. 541. Tomek Ludmiła, była nauczy-
cielka, przez p. Zenona Słoneckiego, o uzu-
pełnienie odprawy — do komisji budżetowej.
454. L. s. 542. Kosonocka Paulina, wdowa po
nauczycielu, przez p. Polanowskiego o
wsparcie — do komisji budżetowej.
455. L. s. 543. Podgórny Stefan, przez p. Weigla,
o zasiłek na kształcenie się w malarstwie —
do komisji budżetowej.
456. L. s. 544. Garczyński Władysław, przez
tegoż posła, o zasiłek na kształcenie córki
Józefy w muzyce — do komisji budżetowej.
457. L. s. 545. Wiśniewska Jadwiga, przez p.
Klemensa Dzeduszyckiego, o zasiłek na
kształcenie się w śpiewie — do komisji
budżetowej.
458. L. s. 546. Matkowska Aniela, przez p.
Dembowskiego, jak wyżej — do komisji
budżetowej.
459. L. s. 547. Kruszelnicka Salomea przez p.
Kowalskiego, o zasiłek, jak wyżej — do
komisji budżetowej.
460. L. s. 548. Radoniówna Czesława, przez p.
Dembowskiego, o zapomogę — do komisji
budżetowej.
- Sekretarz p. Dr. Paszkowski (czyta da-
lej spis petycji):
461. L. s. 549. Gmina Lacko, przez p. Ochry-
mowicza o zapomogę — do komisji bud-
żetowej.
462. L. s. 550. Gminy Grodzisko dolne i górne,
Grodzisko miasteczko i dwie inne, przez p.
Żardeckiego o uregulowanie konkurencji
kościelnej — do komisji administracyjnej.
463. L. s. 551. Bleichen Jakób, przez p. Dem-
bowskiego, z ofertą sprzedaży majątku
„Orlinek“ dla kolonii poprawczej — do
komisji administracyjnej.
464. L. s. 552. Moskalik Andrzej, były maszy-
nista szpitala św. Łazarza w Krakowie,
przez p. Chrzanowskiego o zaopatrzenie —
do komisji budżetowej.
465. L. s. 553. Szaszkiwicz Julia, wdowa po
księdzu, przez p. Merunowicza, o doży-
wotni dar z łaski — do komisji budżetowej.
466. L. s. 554. Arendarczyk Anna, wdowa, przez
p. Polanowskiego, o zapomogę — do ko-
misji budżetowej.
467. L. s. 555. Gmina Podlipie, przez p. Mę-
cińskiego, o zmianę ustawy wyborczej —
do komisji administracyjnej.
468. L. s. 556. Gmina Wowczyniec, przez p.
Okuniewskiego, jak wyżej — do komisji
administracyjnej.
469. L. s. 557. Gmina Orelec, przez tegoż p.
jak wyżej — do komisji administracyjnej.
470. L. s. 558. Gminy powiatu Łańcuckiego,
przez p. Żardeckiego, jak wyżej — do ko-
misji administracyjnej.
471. L. s. 559. Gmina Sieklówka dolna, przez
p. Stręka, jak wyżej — do komisji admi-
nistracyjnej.
472. L. s. 560. Gmina Schoenanger, przez tegoż
posła, jak wyżej — do komisji admini-
stracyjnej.
473. L. s. 561. Gmina Święcany, przez tegoż
posła, jak wyżej — do komisji admini-
stracyjnej.
474. L. s. 562. Gmina Paszczyna, przez tegoż
posła, jak wyżej — do komisji admini-
stracyjnej.
475. L. s. 563. Gmina Szebnie, przez tegoż
posła, jak wyżej — do komisji admini-
stracyjnej.
476. L. s. 564. Gmina Sieklówka górna, przez
tegoż posła, jak wyżej — do komisji ad-
ministracyjnej.

477. L. s. 565. Gminy powiatu Jasło, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji administracyjnej.
478. L. s. 566. Gminy, Padew, Kolonia i Padew Narodowa, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji administracyjnej.
479. L. s. 567. Gmina Łaskowce, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji administracyjnej.
480. L. s. 568. Gmina Sieradza, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji administracyjnej.
481. L. s. 569. Gmina Sufezyn, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji administracyjnej.
482. L. s. 570. Gmina Łęg, przez tegoż posła, w sprawie reformy ustawy gminnej i połączenia obszarów dworskich z gminami — do komisji gminnej.
483. L. s. 571. Gminy: Padew, Kolonia i Padew Narodowa, przez tegoż posła, jak wyżej, — do komisji gminnej.
484. L. s. 572. Gmina Witanowice, przez p. Zolla, jak wyżej — do komisji gminnej.
485. L. s. 573. Gmina Zarzyce wielkie, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji gminnej.
486. L. s. 574. Gmina Wieprz, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji gminnej.
487. L. s. 575. Gminy powiatu Łańcuckiego, przez p. Żardeckiego, jak wyżej — do komisji gminnej.
488. L. s. 576. Gmina Krzemienica, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji gminnej.
489. L. s. 577. Gmina Zebrzydowice, przez p. Zolla, jak wyżej — do komisji gminnej.
490. L. s. 578. Gmina Wola mała, przez p. Żardeckiego, jak wyżej — do komisji gminnej.
491. L. s. 579. Gmina Maków, przez p. Popowskiego, jak wyżej — do komisji gminnej.
492. L. s. 580. Gmina Dźwignia, przez p. Horszarda, jak wyżej — do komisji gminnej.
493. L. s. 581. Gmina Książnice, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji gminnej.
494. L. s. 582. Gmina Zebrzydowice, przez p. Potoczka, jak wyżej — do komisji gminnej.
495. L. s. 583. Gmina Blizna, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji gminnej.
496. L. s. 584. Gmina Miechowice małe, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji gminnej.
497. L. s. 585. Gmina Maków, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji gminnej.
498. L. s. 586. Gmina Lubocza, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji gminnej.
499. L. s. 587. Gmina Strzypów, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji gminnej.
500. L. s. 588. Gminy powiatu Limanowskiego, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji gminnej.
501. L. s. 589. Gmina Książnice, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji gminnej.
502. L. s. 590. Gmina Borek Stary, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji gminnej.
503. L. s. 591. Gmina Nieciecze, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji gminnej.
504. L. s. 592. Gmina Wieprz, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji gminnej.
505. L. s. 593. Gminy Zegartowice i Krzesławice, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji gminnej.
506. L. s. 594. Gmina Schoenanger, przez p. Stręka, jak wyżej — do komisji gminnej.
507. L. s. 595. Gmina Sieklówka dolna, przez tegoż p. jak wyżej — do komisji gminnej.
508. L. s. 596. Gmina Czarna, przez tegoż posła, jak wyżej — do komisji gminnej.
509. L. s. 597. Gmina Cierpisz, przez tegoż p. jak wyżej — do komisji gminnej.
510. L. s. 598. Gmina Wolica piaskowa, przez tegoż p. jak wyżej — do komisji gminnej.
511. L. s. 599. Gmina Skrzyszów, przez tegoż p. jak wyżej — do komisji gminnej.
512. L. s. 600. Gmina Święcany, przez tegoż p. jak wyżej — do komisji gminnej.
513. L. s. 601. Gmina Sutów, przez tegoż p. jak wyżej — do komisji gminnej.

514. L. s. 602. Gmina Paszczyna, przez tegoż p. jak wyżej — do komisji gminnej.
515. L. s. 603. Gminy powiatu Jasło, przez tegoż p. jak wyżej — do komisji gminnej.
516. L. s. 604. Gmina Wola batorska, przez tegoż p. jak wyżej — do komisji gminnej.
517. L. s. 605. Gmina Sieradza, przez tegoż p. jak wyżej — do komisji gminnej.
518. L. s. 606. Gmina Sufczyn, przez tegoż p. jak wyżej — do komisji gminnej.
519. L. s. 607. Gmina Rudeńka, przez tegoż p. jak wyżej — do komisji gminnej.
520. L. s. 608. Gmina Laskowce, przez tegoż p. jak wyżej — do komisji gminnej.
521. L. s. 609. Gmina Borek stary, przez p. Adama Jędrzejowicza, jak wyżej — do komisji gminnej.
522. L. s. 610. Gminy powiatu Łańcuckiego, przez p. Żardeckiego, w sprawie datków konkurencyjnych — do komisji administracyjnej.
523. L. s. 613. Gminy powiatu krościńskiego, przez p. Reya, o ustanowienie lekarza okręgowego — do komisji petycyjnej.
524. L. s. 614. Gminy powiatu Czarno-dunajckiego przez tegoż posła. jak wyżej — do komisji petycyjnej.
525. L. s. 615. Gmina Karłów, przez p. Hamraka, o wydzielenie niektórych parcel z gminy Uście a wcielenie do gminy Karłów — do komisji administracyjnej.
526. L. s. 616. Galic. Towarzystwo gospodarskie we Lwowie, przez p. Abrahamowicza, w sprawie melioracji gruntowych — do komisji gospodarstwa krajowego.
527. L. s. 617. Towarzystwo gimnastyczne „Sokoł“ w Podgórzu, przez p. Zolla, o subwencyę — do komisji budżetowej.
528. L. s. 618. Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie, przez p. Rutowskiego, o zapomogę — do komisji budżetowej.
529. L. s. 619. Bursa polska w Kołomyi, przez p. Jana Stadnickiego, o subwencyę — do komisji budżetowej.
530. L. s. 620. Redakcyja „Bartnika Postępowego“, przez p. Abrahamowicza, o subwencyę — do komisji budżetowej.
531. L. s. 621. Nauczycielstwo powiatu przemyskiego, przez p. Sapięę, o zapomogę — do komisji budżetowej.
532. L. s. 622. Gmina m. Zatora, przez p. Zolla, o ustanowienie szkoły koszykarskiej — do komisji petycyjnej.
533. L. s. 623. Sternalowa Emilia, wdowa po adjunkcie kasowym Wydziału kraj. przez p. Sawczaka, o zapomogę — do komisji budżetowej.

Marszałek. Poseł Merunowicz postawił wniosek, ażeby odczytano petycyę Koła towarzyskiego mieszczan w Stanisławowie. Tego rodzaju wniosek uchwała Izba bez rozprawy. Upraszam zatem Panów zająć miejsca i głosować. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce powstać. (Większość). Wniosek jest przyjęty. Proszę p. sekretarza o odczytanie tej petycyi.

Sekretarz p. Trzeciecki (czyta):

Wysoki Sejmie! Jednym z ważniejszych czynników cywilizacyjnych w każdym społeczeństwie, które pierwsze stopnie rozwoju cywilizacyjnego już przeżyło, jest bezwątpienia scena narodowa, która przez żywe słowo, żywe obrazy i żywy układ przedstawianej myśli skuteczniej i raźniej działa na umysł, aniżeli wszelkie słowo pisane i wszelki suchy wykład naukowy i również potężnie wpływa też na uczucie. Uznają to wszystkie społeczeństwa cywilizowane, popierając gorliwie swe sceny narodowe, a i Wysoki Sejm dał niejednokrotnie wyraz takiemu zapatrywaniu uchwalając hojne subwencye dla teatrów lwowskiego i krakowskiego, tudzież dla narodowego ruskiego teatru w Galicyi. Ze scen we Lwowie i w Krakowie jednak tylko mała część naszego społeczeństwa korzystać może, gdyż oprócz mieszkańców tych miast — szczupła tylko garstka jednostek odwiedzających od czasu do czasu te stolice, może przy tej sposobności korzystać także i z teatrów tych miast. Znacznie atoli przeważna część naszego społeczeństwa rozmieszczona na prowincyi pozbawiona jest prawie w zupełności tego dobroczynnego wpływu, jaki dobrze prowadzona scena narodowa wywierać może i powinna.

Przed przeszło dwoma laty założony zo-

stał w Stanisławowie teatr polski im. Aleksandra hr. Fredry, który mając wprawdzie stałą swą siedzibę w Stanisławowie, niemniej przeto przez znaczną część roku odwiedza wszystkie inne znaczniejsze miasta prowincjonalne galicyjskie, dając tamże przedstawienia i słusznie tedy nie za miejscowy teatr Stanisławowski ale za prowincjonalny galicyjski teatr polski powinien być uważany. Teatr ten spełnia dotychczas jak najzaszczytniej swoje powołanie odpowiadając tak doborem sztuk jak i wykonaniem takowych ciężącemu na niem zadaniu i śmiało twierdzić możemy, że od lat bardzo wielu nie posiadaliśmy sceny prowincjonalnej narodowej, któraby tak szczytnie pojmowała swoje zadanie i tak sumiennie dążyła do spełnienia onegoż. Cieszy się też ten teatr ogólnem uznaniem a dowodem tego głosy prasy prowincjonalnej, która i w swych organach poza Stanisławowskich jak w „Gazecie Kołomyjskiej“ Nr. 99 z roku 1893 i w „Gazecie Stryjskiej“ Nr. 14 z r. 1893, wyraża się z całym uznaniem o powyższym teatrze i gorąco przemawia za poparciem onegoż. Sądzymy też w obec powyższego, że utrzymanie takiego teatru stanowi nietylko obowiązek moralny społeczeństwa, ale też leży w jego dobrze zrozumianym interesie. Tymczasem mimo całego tak zasłużonego uznania, jakim się ten teatr cieszy ze strony publiczności prowincjonalnej, jest też publiczność materyalnie za słabą, aby własnymi siłami ten teatr pod względem pieniężnym utrzymać mogła. Reprezentacya miasta naszego i powiatu, tudzież Stanisławowskie Instytucye finansowe nie oszczędzają ze swej strony ofiar, by poprzeć powyższą prowincjonalną scenę narodową i te ofiary jednakże w połączeniu z datkiem przez Wysoki Sejm w roku ubiegłym 1893 w wysokości 500 zł. dla powyższego teatru łaskawie wyznaczonym, nie zapewniają powyższej scenie bytu, a tem mniej utrzymania jej na takim poziomie, który ze względu na ogólnospołeczne znaczenie wpływu takiego teatru jest pożądanym. Przyczyniają się do tego w znacznej mierze koszta u takiego prowincjonalnego teatru pod pewnym względem stosunkowo większe, aniżeli u teatrów stołecznych, jako to koszta podróży przy objażdżce miast prowincjonalnych i koszta wzrastające ztąd, że ze względu na szczupłą publiczność przedstawienia tej samej sztuki, w tej samej miejscowości nader rzadko powtarzane być mogą. Wy-

chodząc tedy z zapatrywania, że teatr im. Aleksandra hr. Fredry w Stanisławowie nie stanowi Instytucyi czysto lokalnej, ale ma znaczenie dla całego ogółu społeczeństwa galicyjskiego jako polski teatr prowincjonalny, sądzymy, że zasługuje on na to, aby przez całe galicyjskie społeczeństwo tegoż funduszami poparty został. Jakkolwiek tedy podpisani obywatele świadomi są tego, że wiele ważnych zadań czeka zaspokojenia z funduszków krajowych, to jednak sądzą, że pomiędzy tymi nie powinno być także pominięte wsparcie narodowej sceny polskiej prowincjonalnej i wobec tego ośmielają się upraszać:

Raczy Wysoki Sejm łaskawie dla teatru im. Aleksandra hr. Skarbka w Stanisławowie wyznaczyć z funduszków krajowych stały roczny zasiłek i to w kwocie wyższej aniżeli na rok 1893 wyznaczonej.

P. Dr. Stanisław hr. Badeni. Proszę o głos przed przystąpieniem do porządku dziennego.

Marszałek. Poseł Stanisław hr. Badeni ma głos.

P. Dr. Stanisław hr. Badeni. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie urzędzenia kursów rolniczych przy szkołach ludowych odesłane zostało do komisji budżetowej. Gdy komisya budżetowa jest sama zdania że sprawa należy do komisji kultury krajowej, a nadto dowiedziała się, że komisya kultury krajowej pragnie, żeby ta sprawa została jej przydzielona, stawiam wniosek, ażeby to sprawozdanie zostało odesłane do komisji kultury krajowej.

Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z wnioskiem p. Badeniego, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Marszałek. Przystępujemy do porządku dziennego. Pierwszy punkt jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ordynacyi wyborczej dla 30 miast podlegających ustawie miejskiej z dnia 13. marca 1889 (Nr. 24. Dz. u. kr.). (Aleg. 58.)

Sprawozdawca poseł Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Wereszczyński. W imieniu Wy-

działu krajowego wnoszą: Wysoka Izba raczy odesłać ten przedmiot do załatwienia do komisji gminnej.

Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek p. sprawozdawcy, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych. (Aleg. 59.)

Sprawozdawca poseł Romanowicz ma głos.

Sprawozdawca członek Wydziału krajowego p. Romanowicz. Upraszam Wysoką Izbę o poprawienie jednej omyłki druku, mianowicie na str. 6. wiersz 15. z dołu jest powiedziane: 1000 zł. funduszu miasta, a ma być 1.500 zł.

Wydział krajowy wnosi: Wys. Sejm raczy uchwalić wybór komisji górniczej, złożonej z ośmiu członków i odesłać jej ten przedmiot do załatwienia.

Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek wyboru komisji górniczej z ośmiu członków, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Kto się zgadza z odesłaniem sprawozdania Wydziału krajowego do tej komisji, zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęty.

Następuje: Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszu krajowych za rok 1892. (Aleg. 60.)

Sprawozdawca poseł Romanowicz ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału Krajowego p. Romanowicz. Wydział krajowy wnosi: Wysoki Sejm raczy ten przedmiot odesłać do komisji budżetowej.

Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek p. sprawozdawcy, zechce rękę podnieść (Większość). Jest przyjęty.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie przeistoczenia szkoły żeńskiej w Bochni na szkołę wydziałową. (Aleg. 61.)

Sprawozdawca poseł Chamiec ma głos.

Sprawozdawca członek Wydziału krajowego p. Chamiec. Stawiam wniosek, ażeby ten

przedmiot przekazać do załatwienia komisji budżetowej.

Marszałek. Rozprawa otwarta, Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek p. sprawozdawcy, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół. (Aleg. 62.)

Sprawozdawca poseł Chamiec ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Chamiec. Stawiam wniosek, ażeby ten przedmiot przekazać do załatwienia komisji budżetowej.

Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek p. sprawozdawcy, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z wykonania uchwał sejmowych w sprawie popierania niższorzędnych kolei żelaznych. (Aleg. 63.)

Sprawozdawca poseł Edward Jędrzejowicz ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Edward Jędrzejowicz. Wnoszę o odesłanie tego sprawozdania do komisji kolejowej, mającej się wybrać z 11 członków.

Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek p. sprawozdawcy wyboru komisji kolejowej z 11 członków zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Kto się zgadza z odesłaniem tego sprawozdania do komisji kolejowej zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Następuje pierwsze czytanie wniosku p. Olpińskiego o uzupełnienie ustawy przeciw lichwie. (Aleg. 64.)

Dla uzasadnienia wniosku głos ma p. Olpiński.

P. Dr. Olpiński. Motywując mój wniosek, przemówieniem mojem nie będę Wysokiej Izbie wiele czasu tak drogiego zabierać, — bo zdaje mi się, że wniosek mój do Sejmu wzywający c. k. Rząd o wyjednanie w drodze ustawodawstwa

państwowego uzupełnienia §. 1. ustawy przeciw lichwie jest zupełnie słuszny, sprawiedliwy i jasny. Nie da się zaprzeczyć, że ustawa przeciw lichwie z roku 1877 jako też ustawa ogólna z 28. maja r. 1881. wywarła znaczny wpływ na stosunki ekonomiczne i moralne u naszych włościan. — Lecz zła wola ludzi wyszukuje ciągle nowych dróg, jakby naszego włościanina zrujnować i jakby doprowadzić, aby swoją ojcowiznę postradał. — Dłużej, proszę panów nie możemy się przypatrywać, nawet nie wolno nam, temu nowemu wywłaszczeniu mniejszych posiadłości. —

W jaki sposób lichwiarze starają się obejść ustawę i naszych włościan zrujnować, opowiem w krótkości. — Przychodzi włościanin do takiego lichwiarza na wsi i prosi o pożyczkę kilkudziesięciu zł. Tenże mu odpowiada, że pieniędzy mu nie pożyczę, gdyż w takie rzeczy się nie bawi, ale, jeżeli chce, niech mu wydzierżawi kilka morgów pola, a on mu za to natychmiast uiszczy czynsz dzierżawny. — Nasz włościanin nie obrachowawszy się, zgadza się na to i tenże mu wypłaca czynsz dzierżawny za to pole. — Po kilku dniach przychodzi ten lichwiarz, a dziesięcioletni dzierżawca do włościanina i powiada; „że nie ma czasu tego pola obrabiać, możeby wziął od niego współkę“. Włościanin myśli sobie, że robi dobry interes, bo i pieniądze dostał i jeszcze swoje pole może obrabiać. — Więc, proszę panów, gdy to pole musi obrobić, zasieć, zebrać i zwieźć lichwiarzowi na gumno, — jeżeli to wszystko obliczymy z ołówkiem w rękę, dojdziemy do tego, że ten włościanin za tych kilkadziesiąt zł. musi temu lichwiarzowi płacić 300 zł. rocznie procentu.

Mogę to każdej chwili udowodnić cyframi. Od tego czasu włościanin nasz pracuje tylko dla lichwiarzy a pole jego przechodzi w wieczną dzierżawę do rąk lichwiarskich. Zarzuca Panowie memu wnioskowi, że nie da się przeprowadzić, że gdyby takie uzupełnienie ustawy przeciw lichwie wyszło, toby można nie jedną sprawę pod ten paragraf podciągnąć. Zdaje mi się że tak nie będzie. Przecież w tym paragrafie będzie wyraźnie powiedziane: „z powodu słabości rozumu, braku doświadczenia, wzburzonego umysłu lub przymusowego a niekorzystnego położenia materialnego. My musimy temu złemu zaradzić i nie dozwolimy, żeby nasz włościanin pozbawiał się swej ziemi, bo jak

długo on na tej ziemi przebywa i pracuje łącznie, tak długo niebędzie on o różnych mrzonkach myślał. Proszę Panów może być, że w moim wniosku są jakieś niedokładności. Nie jestem prawnikiem, lecz tylko mieszkającym i pracującym z ludem, widzę to złe i chciałbym, aby było naprawione. Przecież jest komisya prawnicza, może się tą sprawą zająć, więc ja, aby to złe naprawić, stawiam następujący wniosek: (Czyta).

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wyjednał w drodze ustawodawstwa państwowego wydanie uzupełnienia §. 1. ustawy z dnia 28. maja roku 1881. l. 47. Dz. u. p. przeciw lichwie, któreby zawierało następujące postanowienie:

Występku w §. 1. określonego dopuszcza się także i podpada tej samej karze ten, kto nieruchomości w najem lub dzierżawę obejmując umawia się z oddzierżawiającym lub odnajmującym o warunki, o których mu wiadomo, że przesadnością korzyści wydzierżawiającym lub wynajmującym przyznanych, spowodować muszą na oddzierżawiającego lub odnajmującego zgubę jego pod względem gospodarskim lub do niej się przyczynić, i że tej ich własności oddzierżawiający lub odnajmujący z powodu słabości rozumu, braku doświadczenia, wzburzonego umysłu lub przymusowego a niekorzystnego położenia materialnego dostrzedz nie może.

Wniosek ten pod względem formalnym proszę odesłać do komisji prawniczej.

Marszałek. Żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, przystępujemy do głosowania. Kto się zgadza z odesłaniem odczytanego wniosku do komisji prawniczej, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Następuje punkt 8. tj. Pierwsze czytanie wniosku p. Klemensiewicza o zmianę dotychczasowej praktyki przy zakupnie koni dla c. i k. armii. (Aleg. 65).

Dla uzasadnienia wniosku głos ma p. Klemensiewicz.

P. Dr. Klemensiewicz. Zaprzeczyć się nie da, że c. k. Rząd centralny czyni pewne starania ku podniesieniu chowu koni w kraju naszym.

Istnieją u nas dwie główne stacje ogierów rządowych, a z wiosną każdego roku rozsyłają się takowe po powiatach celem rozplodu. Głównie z tego korzysta mała własność, mianowicie

właściciele jednowioskowi lub folwarczni, następnie dzierżawcy, tudzież zamożniejsi włościanie. Wielka własność ma zwyczajnie swoje własne rozplodniki i tymi się posługuje.

Rząd wspierając chów koni ma głównie na uwadze cele państwowe, mianowicie, żeby mieć odpowiednią jakość i ilość koni dla armii.

Istotnie Rząd osiąga ten cel, bo nie przesadzę, jeżeli podam cyfrę koni dla armii w kraju naszym powziętą z wielkiej własności na sztuk tysięcy, a w mniejszej na dwa tysiące, razem trzy tysiące rocznie. — Gdyby komisya asenterunkowa, zakupująca koni dla armii, kupowała te konie wprost od małych producentów, niewątpliwie jakaś korzyść stąd osiągnąć by się dała, a to dlatego, że cena jakkolwiek nie wysoka jest jednakowoż dosyć odpowiednia; mianowicie za konie dla szeregowców t. z. remonty płaci się 325 zł., za konie dla podoficerów do 400 zł., za konie dla oficerów aż do 600 zł.

Nie mówię tu o koniach lepszej rasy, o koniach oficerskich; takowe bowiem zwyczajnie kupują się u właścicieli większych posiadłości, bo są to lepsze i rasowe konie. Chcę mówić tylko o koniach dla szeregowców i podoficerów. Korzyść by spłynęła niewątpliwie dla hodowców, gdyby komisye te konie wprost od hodowców kupowały. Tak się niestety nie dzieje. Komisye te funkcjonują tylko pro forma. Sam byłem świadkiem niejednokrotnie na jarmarkach w Tarnowie i Rzeszowie, że komisya obejrzawszy stajnie i kazawszy sobie przyprowadzić konie, odeszła nic nie kupiwszy.

Po za tą komisją znalazło się zaraz dwóch lub trzech kupców, zakupujących konie, ale oczywiście nie po cenach zwykłych, jakie Rząd wyznacza, tylko po 100 zł. 120 zł. najwyżej 200 zł. (p. Huryk: Tak jest). Mógłbym nawet przytoczyć dość liczne rażące przypadki, ale je pomijam. — Strata moi panowie, z tego względu dla hodowców koni jest ogromną. — Przyjąłem i nie cofam się, że 2000 koni od hodowców mniejszych wojsko rocznie potrzebuje. — Różnica między ceną zakupną przez kupca a ceną, którą ten kupiec od komisji asenterunkowej potem uzyska, jest wysoką, bo minimalnie 100 zł. na jednego konia. — Nie potrzeba wielkiej rachuby, jeżeli zliczymy 100 razy przez 200, to osiągniemy 200.000, które pozostają w rękach nieuprawnionych kupców. — A suma 200.000 jest

to suma, którą kraj nasz po roku ubiegłym nieurodzaju zaledwie uzyskać zdoła od Wysokiego skarbu! Hodowcy tracą ją corocznie. — Nadto jeszcze inną stratę ponoszą hodowcy, a właściwie kraj względnie i Rząd. — Bo moi panowie powstało u hodowców koni zniechęcenie, a nawet rozgoryczenie, i przyjdzie zapewne chwila, że hodowcy ci nie widząc żadnej korzyści w hodowli koni zaprzestaną je hodować, co już teraz widzieć się daje, bo nasi włościanie i dzierżawcy dwuletnie i trzyletnie konie do pracy zaprzęgają, bo im się nie opłaca dla 100 lub 120 zł. konia zdrowego 4–5 letniego lada kupcowi sprzedać.

Sądzę, że Rząd powinien w tym kierunku działać, powinien ochronić hodowców koni od wyzysku, i uchronić od upadku hodowlę koni, gdy takie sumy łoży na stacye ogierów. Pod tym względem dzieje się źle, a dzieć się będzie jeszcze gorzej! Mam tu na myśli pewien fakt, który posłyszałem od kolegi, posła włościańskiego Potoczka. W grudniu ubiegłego roku zjechał jakiś pan, czy to cywilny, czy wojskowy, tego powiedzieć nie umiem, do Sącza i ogłosił po gminach, że komisya asenterunkowa w pewnym dniu będzie konie zakupywać. Na to hasło oczywiście znaczna liczba koni zebrała się w Sączu, ten pan atoli nie przybył, jednak przybyło kilku kupców i kupeczyków i oczywiście od potrzebujących włościan, w tak ciężkim czasie, pozakupywali konie po 100 i stokilkadziesiąt zł., konie, za które następnie od komisji asenterunkowej otrzymali minimum po 325 zł., i takie sztuki już się udają, w przyszłości może się dzieć jeszcze gorzej.

Zdaje mi się, proszę panów, że komisye asenterunkowe tylko w kraju naszym pozornie funkcjonują. Mam bowiem wiadomości z Morawy, że tam w pewnym stałym terminie jesiennym komisye takie zasiadają i nie pozornie, ale rzeczywiście konie od hodowców nabywają a wniossek mój dąży do tego, ażeby komisye rzeczywiście funkcjonowały. Wprawdzie z strony wojskowości mogą nas spotkać zarzuty, że wojskowość chce mieć z jednym członkiem do czynienia, że to dogodniej, że na zawołanie konie mieć może. Nie przeczę, że to dogodniej, ale dogodniej też będzie producentom wziąć pieniądze, które się im należą.

Tu nie o dogodność zresztą idzie, ale o stratę i krzywdę, jaka się producentom dzieje.

Co do tego, że łatwiej mieć z jednym do czynienia, to sędzę, że przy dostawach wojskowych gdzie en masse fabrykatów się dostarcza, miałyby to usprawiedliwienie częściowe. Ale kupiec musi także konie nabywać po jednym! Dlaczegoż zresztą komisya nie zasiądzie w pewnej miejscowości, nie zwoła producentów i konie nie kupi.

Wniosek mój dąży do uregulowania tej sprawy, dąży do tego, ażeby hodowcy rzeczywiście tę wartość otrzymali, jaką konie przedstawiają, do swej kieszeni. We wniosku moim zamieściłem, aby cywilni doradcy byli przy takich komisjach powoływani. Sędzę, że to dlatego potrzebne, ażeby te komisye rzeczywiście funkcyonowały, bo gdy cywilni znawcy będą powołani to komisye funkcyonować będą musiały.

Znawcy cywilni wreszcie są potrzebni do jawnej kategoryzacji koni, bo, jak powiedziałem konie dla szeregowców płacą się po 325 zł. dla podoficerów po 400—500 zł. a dla oficerów po 600 zł.

Sędzę, że Wysoka Izba podziela moje przekonania i proszę, ażeby wniosek mój odesłała do komisji gospodarstwa krajowego.

Marszałek. P. Klemensiewicz wnosi odesłanie jego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek p. wnioskodawcy, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji budżetowej o prowizoryum budżetowem na I kwartał 1894. (Aleg 66).

Sprawozdawca Stanisław hr. Badeni (czyta) sprawozdanie z aleg. 66).

Sekretarz p. Trzeciecki. Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Marszałek. Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Upraszam p. sprawozdawcy o odczytanie wniosków komisji.

Sprawozdawca p. Stanisław hr. Badeni (czyta).

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do czynienia wydatków zwyczajnych z funduszu krajowego na rachunek roku budżetowego 1894 na podstawie przedłożonego przez Wydział krajowy preliminarza budżetu na rok 1894.

2. Sejm upoważnia do poboru dodatków na fundusz krajowy w wysokości 65 centów od każdego jednego złotego całej należności państwowych podatków bezpośrednich. W mieście Krakowie tudzież w powiatach chrzanowskim i krakowskim pobierać będzie tylko 51 centów dodatków.

3. Upoważnienia powyżej pod 1. i 2. udzielone, obowiązują po dzień 31. marca 1894.

4. Pobór dodatków do podatków na fundusze indemnizacyjne Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego od dnia 1. stycznia 1894 ustaje — i będą odtąd tylko ściągane zaległości tych dodatków za lata ubiegłe.

Marszałek. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej, upraszam p. Sprawozdawcę o odczytanie wniosków.

Sprawozdawca p. Stanisław hr. Badeni (czyta).

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do czynienia wydatków zwyczajnych z funduszu krajowego na rachunek roku budżetowego 1894 na podstawie przedłożonego przez Wydział krajowy preliminarza budżetu na rok 1894.

Marszałek. Rozprawa otwarta, Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek 1. zechce rękę ponieść (większość).

Wniosek jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Stanisław hr. Badeni (czyta).

2. Sejm upoważnia do poboru dodatków na fundusz krajowy w wysokości 65 centów od każdego jednego złotego całej należności państwowych podatków bezpośrednich. W mieście Krakowie tudzież w powiatach chrzanowskim i krakowskim pobierać się będzie tylko 51 centów dodatków.

Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek 2. zechce rękę podnieść (większość).

Wniosek 2. jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Stanisław hr. Badeni (czyta).

3. Upoważnienia powyżej pod 1. i 2. udzielone, obowiązują po dzień 31. marca 1894.

Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek 3. zechce rękę podnieść (większość).

Wniosek 3. jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Stanisław hr. Badeni (czyta).

4. Pobór dodatków do podatków na fundusze indemnizacyjne Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego od dnia 1. stycznia 1894 ustaje — i będą odąd tylko ściągane zaległości tych dodatków za lata ubiegłe.

Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek 4. zechce rękę podnieść (większość).

Wniosek 4. jest przyjęty.

Sekretarz p. Trzeciecki. Wnoszę przystąpienie do trzeciego czytania.

Marszałek. Jest wniosek o przystąpienie do trzeciego czytania. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Kto się z tym wnioskiem zgadza zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty.

Kto przyjmuje prowizoryum budżetowe na pierwszy kwartał 1894 zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty.

Przystępujemy z kolei do punktu 10. Wybór komisji podatkowej z 7 członków.

Zapraszam na skrutatorów Pp.: posła Szeliskiego, Zdzisława Skrzyńskiego, Palcha księdza Hamoraka i posła Krzysztofowicza. Podczas gdy p. skrutatorowie zajęci będą skrutynium, pozwalam sobie upraszać pp. sekretarzy o odczytanie wniosków, które wpłynęły.

Sekretarz p. Trzeciecki (czyta):

Wniosek.

Ustawa państwowa z 7. maja 1874. Dz. u. p. Nr. 50. orzeka w §. 35, że ogół katolików tego samego obrządku w parafii mieszkających stanowi gminę parafialną a konsekwentnie w §. 36. przepisuje, że w razie potrzeby należy na członków gminy parafialnej nałożyć datki konkurencyjne t. j. dodatki do podatków.

Z tego wynika, że w gminie parafialnej nie zamieszkałi, chociaż w tejsze gminie posia-

dają majątek nieruchomy, nie są obowiązani do opłat konkurencyjnych. Sprzeczność między powyższymi postanowieniami a §. 8. ustawy konkurencyjnej z 15. sierpnia 1866 (Dz. u. kr. Nr. 28.) nabrała istotnie znaczenia przez kilkakrotne orzeczenia trybunału administracyjnego na podstawie których właściciele posiadłości ziemskich, uwolnieni są od opłat konkurencyjnych z tego tytułu, że w obrębie parafii nie mają stałego zamieszkania.

Zważywszy, że wyłączenie się właścicieli znacznych obszarów ziemi, którzy nie są parafianami w myśl ustawy państwowej z 7. maja 1874, przerzuca niesłusznie znaczny ciężar na gminy i innych właścicieli zamieszkujących parafię;

Zważywszy, że jeżeli tego rodzaju uwalnianie się od opłat konkurencyjnych co raz bardziej się rozpowszechni — stanie się to z wielkim uszczerbkiem dla naszych kościołów i ciężarem przechodzącym siły nie jednej parafii. Zważywszy, że przy częstej zmianie własności w naszym kraju podstawa do konkurencyi ulega także bardzo donośnym fluktuacyom, co wytwarza nieprawidłowe stosunki konkurencyjne;

Zważywszy, że coraz liczniejsze dają się słyszeć głosy domagające się reformy w tym kierunku ustawy państwowej a w następstwie ustawy konkurencyjnej;

Zważywszy, że zasada ta konkurencyjna wpływająca z powołanej ustawy państwowej z 7. maja 1874 r. jest wręcz przeciwna tradycyi naszej narodowej i przywiązaniu do Kościoła. —

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wyjednał w drodze ustawodawczej zmianę ustawy państwowej z dnia 7. maja 1874 (Dz. u. p. Nr. 50) w tym kierunku, żeby mocą ustawy krajowej mogli być pociągani do konkurencyi kościelnej także katolicy odnośnego obrządku nie mieszkający w parafii jeżeli w jej obrębie posiadają majątek nieruchomy.

Adam Jędrzejowicz w. r.
wnioskodawca.

Gorayski, Sylwester Sembratowicz, Zamoycki, Raczyński, Paszkowski, J. Męciński, Tom. Rozwadowski, K. Scipio, Zoll, A. Wodzicki, Adam Skrzyński, St. Larysz Niedzielski, St. Tarnowski (sen.), G. Romer, Fr. Jędrzejowicz, St. Tarnowski (jun.), Zdzisław Skrzyński, Jan

Trzeciecki, S. Badeni, M. Rey, Stanisław Stadnicki, Żardecki, Potoczek, Stręć.

Sekretarz p. Dr. Paszkowski (czyta):

Wniosek.

Zważywszy, że obowiązująca obecnie ustawa drogowa wskutek nierównego rozkładu ciężarów jest niesprawiedliwą;

zważywszy, że do równomiernego rozkładu ciężarów jako podstawa obliczenia służyć może najodpowiedniej wysokość opłacanych podatków bezpośrednich. —

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt ustawy drogowej, oparty na następujących zasadach:

1. Do budowy i utrzymania dróg gminnych zatrzymuje się prestacye w naturze.

2. Podstawą do wymiaru prestacyi w naturze tak dla gmin jak i dla obszarów dworskich, będzie wysokość opłacanych podatków bezpośrednich. — Opłacający niżej 2 zł. podatku, winien odrobić jeden dzień, lub też wartość dnia roboczego opłacić.

3. Każdemu z obowiązanych do odrobienia prestacyi pozostawia się wolność opłaty tejsze prestacyi częściowo, lub w całości gotówką.

4. Rada powiatowa dla swego powiatu oznacza corocznie wartość dnia roboczego.

5. Budowa i utrzymanie mostów należy pod bezpośredni zarząd Wydziału powiatowego.

6. Obowiązek obszarów dworskich wydawania materiału drzewnego, o ile przeciętna wartość tego nie przewyższa w ciągu roku 5% dodatków do opłacanych przez obszar dworski podatków bezpośrednich, znosi się w zupełności.

7. Do funduszu powiatowego dróg gminnych wpływają:

a) Kwoty opłacone tytułem 3-procentowego dodatku do podatków bezpośrednich (jak w dotychczasowej ustawie).

b) Spłaty za prestacye w całości lub częściowo nieodrobione.

Lwów dnia 19. stycznia 1894.

wnioskodawcy:

Bolesław Żardecki,

Albin Rayski.

T. Merunowicz, Palch, Potoczek, Stręć, Mizia, Harasymowicz, Rożankowski, Ochrymowicz, Hamorak, Huryk, Weigel, Romanowicz,

Goldman, Dr. Midowicz, Dr. Olpiński, Klemensiewicz, Michalski, Lenartowicz, Fruchtmann, Wiktor, Zbyszewski, Dworski.

Sekretarz p. Słonecki (czyta):

Wniosek.

Zważywszy, że rójka chrabąszcza majowego co cztery lata się powtarza, która właśnie na bieżący rok przypada, a teraz już z powodu ilości pędraków znaczne szkody się odczuwa, tak w kulturach lasowych, jakoteż i w ziemiopłodach rolnych, a mianowicie ziemniakach;

zważywszy, że wszystkie kraje koronne w państwie austriackiem posiadają ustawę o przymusowym tępieniu chrabąszcza majowego, a mianowicie: (Niższa Austria i Styrya z 10. grudnia 1868, Czechy, Bukowina, Gorycja, Gradycka, Tyrol i Vorarlberg z 30. kwietnia 1870, Morawa z 14. czerwca 1870, Kraina 17. czerwca 1870, Śląsk 30. czerwca 1870, Istria z 2. września 1870, Karyntya z 14. stycznia 1870, i Salzburg z 18. stycznia 1870.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się Wydział krajowy do ułożenia projektu do ustawy o przymusowym tępieniu chrabąszcza majowego, i do przedłożenia tego projektu na najbliższej sesji sejmowej.

II Z powodu, że główna rójka chrabąszcza majowego w tym roku przypada, a ustawa o tępieniu tak szybko wejść w życie nie może, poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wydał okólnik do wszystkich obszarów dworskich i gmin, a zarazem do c. k. Wysokiego Rządu, aby na podstawie §§. 50. i 51. ustawy lasowej polecił Władzom powiatowym tępienie chrabąszcza podczas rójki w roku 1894.

Fr. Jędrzejowicz w. r.

wnioskodawca.

J. Stadnicki, St. Tarnowski sen., Zamoyski, Tomasz Rozwadowski, G. Romer, S. Koziębodzki, St. Tarnowski jun., Ed. Micewski, Ed. Jędrzejowicz, Krzysztofowicz, J. Vivien, Stan. Jędrzejowicz, St. Larysz Niedzielski, Jan Trzeciecki, Sala, K. Scipio, Skrzyński.

Marszałek. Z wnioskami tymi postąpię regulaminowo. Proszę p. Trzecieckiego o odczytanie interpelacyi.

Sekretarz p. Trzeciecki (czyta):

Interpelacya

do c. k. komisarza rządowego.

Zważywszy, że podług §. 15. patentu o broni bez osobnego na to pozwolenia „broń no-

sić mogą ci co dla przemysłu swego muszą czy-
nić użytek z broni“;

zważywszy, że do takich zajęć liczy się
polowanie;

zważywszy, że z takiego samego powodu
przysłużyć winno właścicielowi gruntu prawo
użycia broni dla ochrony pól przeciw dzikim
zwierzętom;

zważywszy, że prawo trzymania broni wy-
nikające z §. 15. patentu o broni jest obecnie
różnemi rozporządzeniami wykonawczemi utru-
dnione, i że przez te rozporządzenia wyko-
nawcze jest niemożliwione chłopu nietylko przy-
stęp do licytacyi prawa polowania, ale i prawo
używania broni w obronie własności;

zważywszy, że władze pierwszej instancyi
mają zanadto wielką swobodę w ograniczeniu
tych praw, przy udzielaniu karty na broń i zatwier-
dzeniu licytacyi polowania, — z tego zawsze na
niekorzyść chłopu korzystają, zapytujemy Wysoki
Rząd, czyby nie był skłonny wydać odpowie-
dnich rozporządzeń, któreby wszystkim właścici-
ciom i dzierżawcom polowania zabezpieczyły
przysługujące im prawo używania broni na mocy
powyżej przytoczonego patentu o broni, i na
mocy praw konstytucyą zabezpieczonych, a
mocą których prawo to może być odebrane oby-
watelowi i właścicielowi tylko na podstawie
przeprowadzonego dochodzenia i prawomocnego
orzeczenia.

Wskutek czego do dzierżawy i używania
polowania na mocy ustawy łowieckiej dopu-
szczeni być winni wszyscy ci obywatele, przeciw
którym niema w powyższy sposób uzasadnio-
nych zarzutów.

Lwów dnia 19. stycznia 1894.

S. Potoczek.

Dr. Midowicz, Huryk, Kułaczkowski, Dr.
Olpiński, Rayski, Romańczuk, Klemensiewicz,
Herasimowicz, Sawczak, Żardecki, Palch, Stręk,
Mizia, Hamorak, Okuniewski.

Marszałek. Interpelacyę tę udzielię p.
komisarzowi rządowemu.

Udzielam głosu p. Skrzyńskiemu, celem po-
dania nam rezultatu odbytego skrutynium.

P. Zdzisław Skrzyński. Wynik wyboru
do komisji podatkowej. Na 88 głosujących wy-
brani jednogłośnie: Abrahamowicz, Huryk, Ję-
drzejowicz Adam, Skalkowski, Szeptycki, Wei-
gel, p. Stan. Dzieduszycki otrzymał 87 głosów.

Marszałek. Ci Panowie zatem zostali
wybrani do komisji podatkowej.

Porządek dzienny jest wyczerpany.

Następne posiedzenie jutro; proszę p. se-
kretarza o odczytanie porządku dziennego ju-
trzejszego posiedzenia.

Sekretarz p. Trzeciecki (czyta):

Porządek dzienny

6. posiedzenia, 5. sesyi, VI. peryodu Sejmu ga-
licyjskiego, które się odbędzie w Sobotę dnia 20.
stycznia 1894 o godzinie 12. w południe.

1. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego
z projektem ustawy, którą w mieście Prze-
mysłu pewne czynności policyi miejscowej
przekazane zostają ustanowionemu dla tych
czynności przez Rząd organowi rządowemu.
2. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego
z projektem ustawy zmieniającej niektóre
postanowienia Ces. patentu z 5. Lipca 1853
i ustawy krajowej z 26. Kwietnia 1871 o
wykupnie i regulacyi ciężarów grun-
towych.
3. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału
krajowego o zarządzie krajowych składów
publicznych dla zboża i spirytusu we Lwo-
wie i w Krakowie za rok 1893.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

4. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przed-
miocie udzielenia gminie miasteczka Soko-
łów (pow. Kolbuszowskiego) pozwolenia na
pobór opłaty gminnej od napojów spirytu-
sowych i piwa na lat pięć.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

5. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału
krajowego o zamknięciu rachunków fundacyi
St. hr. Skarbka za rok 1888.

Sprawozdawca poseł Chamiec.

6. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału
krajowego o zamknięciu rachunków fundacyi
St. hr. Skarbka za rok 1889.

Sprawozdawca poseł Chamiec.

7. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału
krajowego o zamknięciu rachunków fundacyi
St. hr. Skarbka za rok 1890.

Sprawozdawca poseł Chamiec.

8. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału
krajowego z preliminarzem galic. funduszu
propinacyjnego na rok 1894.

Sprawozdawca poseł Sawczak.

9. Pierwsze czytanie wniosku posła Dworskiego w przedmiocie wykonania uchwał sejmowych co do reformy gminnej.
10. Sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Iwana Hawryłowa i tow. w sprawie opodatkowania przemysłu domowego.
Sprawozdawca poseł Merunowicz.
11. Sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji gminy Winniki (powiat Lwowski) o odpisanie kosztów leczenia Adolfa Ilasiewicza.
Sprawozdawca poseł Merunowicz.
12. Wybór komisji górniczej z 8 członków i komisji kolejowej z 11 członków.

Marszałek. Z powodu tego, że porządek dzienny jest dość szczupły, upraszam, żebyście Panowie przybyli jutro o godzinie 12. w południe.

Posiedzenie zamykam.

Koniec posiedzenia o godzinie 12. min. 18 w południe.

